

Martin Hermy

Bomen voor tuinen

Een bloemlezing van de beste soorten

Sterck & De Vreese

Magnolia 'Eva Maria' (Foto: Jef & Magda Cools)

Inhoud

Voorwoord 9

1 BOMEN 11

Wat 11

Namen 12

Waarom bomen planten? 15

Voordelen voor ons 15

Bezwaren tegen bomen 16

Van bijkomstigheid naar noodzaak 18

Boomgroei, -ontwikkeling, ouderdom en boomvormen 20

Boomwortels 23

2 DE JUISTE BOOM KIEZEN 25

Groeiplaats: klimaat, ruimte, bodem en licht 25

Winterhardheid 25

Ruimte 26

Bodem 26

Licht 27

Keuzecriteria 28

Volwassen boomgrootte 28

Sierkenmerken 29

Inheems, niet-inheems en meer: een moeilijke discussie 30

Diversiteit, diversiteit en nog eens diversiteit 32

3 DE BESTE TUINBOMEN 33

Acer 35

Acer capillipes – Slangen(huid)esdoorn 36

Acer griseum – Papieresdoorn 38

Acer monspessulanum – Esdoorn van Montpellier 39

Acer palmatum – Japanse esdoorn 42

Acer pseudoplatanus – Gewone esdoorn 44

Acer tataricum ssp. *ginnala* – Tataarse esdoorn of Vuuresdoorn 47

Aesculus pavia – Rode pavia 48

Albizia julibrissin – Perzische slaapboom of Zijdeboom 51

Amelanchier x grandiflora – Grootbloemige krentenboom 53

Asimina triloba – Pawpaw 55

Betula utilis var. *jacquemontii* – Witte Himalayaberk 56

Cercidiphyllum japonicum – Katsuraboom 57

Cercis 59

Cercis canadensis – Amerikaanse judasboom 60

Cercis siliquastrum – Judasboom 61

Chionanthus retusus – Chinese sneeuwvlokkenboom 63
 x *Chitalpa tashkentensis* – Chitalpa of Smalbladige catalpa 64
Cladrastis kentukea – Geelhout 65
Clerodendrum trichotomum – Kansensboom of Pindakaasboom 66
Clethra barbinervis – Japanse schijnels 67
Cornus kousa – Japanse kornoelje of Chinese kornoelje 69
Cornus mas – Gele kornoelje 72
Cotinus coggygria – Europese pruikenboom 74
Crataegus x lavalleyi 76
Cydonia oblonga – Kweepeer 78
Davidia involucrata – Zakdoeken- of Vaantjesboom 81
Eriolobus trilobatus (syn. *Malus trilobata*) – Drielobbige sierappel 83
Eucalyptus pauciflora – Sneeuweucalyptus 84
Frangula alnus (syn. *Rhamnus frangula*) – Vuilboom of Sporkehout 86
Fraxinus ornus – Pluimes of Manna-es 88
Gleditsia triacanthos – Valse christusdoorn 91
 x *Gordlinia grandiflora* 93
Halesia – sneeuwklakjesboom 94
Hamamelis – toverhazelaar 96
Heptacodium miconioides – Zevenzonenboom 99
Hovenia dulcis – Japanse krentenboom of Rozijnenboom 101
Ilex aquifolium – Hulst 102
Ilex crenata – Japanse hulst 105
Juglans regia – Okkernoot of Gewone walnoot 106
Koelreuteria paniculata – Lampionboom, Gele zeepboom, Chinese vernisboom... 109
Laburnum x watereri 'Vossii' – goudenregen 112
Lagerstroemia 113
Liquidambar styraciflua – Amerikaanse amberboom 116
Maackia amurensis – Amurmaackia of Japanse zilverboom 120
Magnolia 122
Malus – appel 127
Meliosma veitchiorum 131
Mespilus germanica – Wilde mispel 132
Morus – moerbeï 133
Osmanthus – schijnhulst 136
Oxydendrum arboreum – Zuurboom 138
Parrotia persica – Perzisch ijzerhout of Perzische plataan of Vlamboom 139
Photinia x fraseri – glansmispel 142
Picrasma quassioides – Bitterhout of Quassiahout 144
Poliothyrsis sinensis – Chinese parelbloesemboom 145
Prunus – Sierkers 147
Prunus lusitanica – Portugese laurier(kers) 151
Prunus padus – Gewone vogelkers 152
Ptelea trifoliata – Dribladige lederboom 153
Pterostyrax hispida – Epaulettenboom of Vleugelstorax 154
Pyrus pyrifolia – Nashi(boom), Aziatische zandpeer, Appelpeer, Japanse appelpeer 156
Pyrus salicifolia – Wilgbladige peer 157

Quercus ilex – Steeneik 158
Quercus robur – Zomereik 160
Quercus x crenata – Spaanse eik, Gekartelde eik 162
Sorbus aria – Meelbes 163
Sorbus aucuparia – Wilde lijsterbes 164
Staphylea pinnata – Gewone pimpernoot 168
Stewartia pseudocamellia – Schijn- of Boomcamellia 170
Styphnolobium japonicum – Honingboom 171
Styrax japonicus – Japanse storaxboom 173
Syringa reticulata ssp. *pekinensis* – Pekingsering 174
Syringa vulgaris – Gewone sering 175
Tamarix gallica – Franse tamarisk 176
Tetradium daniellii – Bijenboom 177
Tilia henryana – Wimperlinde 178
Trochodendron aralioides – Wieltjesboom 181
Viburnum lantana – Wollige sneeuwbal 182
Xanthoceras sorbifolium – Chinese kastanje 184
Zelkova serrata – Japanse schijniep of Japanse zelkova 186
Ziziphus jujuba var. *inermis* – Chinese dadelboom of Jujube 188

4 KEUZEMAKER 191

Bomen kiezen 191

- 1 Opvallende bloei 192
- 2 Geurbomen 192
- 3 Bijenbomen 192
- 4 Bomen met bijzondere vruchten 193
- 5+6 Bomen met bijzondere of bonte bladeren 193
- 7 Bomen met bijzondere herfstkleuren 194
- 8 Bomen met een aantrekkelijk winterbeeld 194
- 9 Zuilbomen 194
- 10 Bolbomen 195
- 11 Europese bomen 195

Tabellen 196

5 BOMEN PLANTEN 216

Blote wortel, kluit of container 216

Aanplanten 218

Na het planten 220

Onderhoud 221

Bronnen 222

Dankwoord 223

‘Een tuin zonder bomen verdient amper
om een tuin genoemd te worden’

– Henry N. Ellacombe (1822-1916, plantenkenner en auteur, 1896)

Voorwoord

Eind november 2020, het eerste coronajaar, kwam mijn boek *De juiste boom voor elke tuin*²⁰ uit. De interesse in Vlaanderen en Nederland was onverwacht groot. De ontvangst ervan varieerde van 'hét boek dat we allemaal onder onze kerstboom willen', 'zelden zo'n indrukwekkend boek over bomen gezien... zeer volledig, fraai opgemaakt en razend informatief', 'echt een indrukwekkend boek, doorwrocht en duidelijk met passie en veel kennis geschreven', 'een absolute aanrader', 'hoogst informatief boek over tuinbomen', 'een monumentaal boek'... De goede ontvangst leidde al in 2021 tot een tweede en een derde druk.

De juiste boom voor elke tuin behandelt niet alleen ruim 570 soorten bomen voor de tuin, maar geeft ook uitgebreide achtergrondinformatie over bomen in het algemeen, hun diversiteit, hun bovengronds en ondergronds leven, de vele voordelen die deze langlevende en intelligente organismen ons leveren. Een discussie over inheems of niet-inheems en boombezwaren ontbreekt niet. Maar ook als je liever praktisch aan de slag wilt gaan, dan is aangegeven hoe dit kan en waar je op moet letten. Klimaat, klimaatverandering, bodem en licht – als belangrijkste groeiplaatsfactoren – komen uitgebreid aan bod. Het resultaat is een uniek en veelzijdig boek met ongeveer alles wat je wilt weten over bomen en gegrond op honderden duidelijk aangegeven bronnen. Eigenlijk een basishandboek over bomen en dus zeker geen klassiek bomenboek. 'Een absolute aanrader voor elke tuinontwerper en groenondernemer, maar ook voor boomkwekers en iedereen die beroepshalve of gewoon als amateur geïnteresseerd is in bomen,' zo schreef groenauteur Paul Geerts voor CG Concept.

In *De juiste boom voor elke tuin* zijn de keuzemogelijkheden voor veel mensen misschien overdonderend en daardoor wellicht ook niet vanzelfsprekend. Het huidige boek is meer bescheiden, misschien daardoor ook toegankelijker. Het focust op een beperkt aantal boomsoorten voorafgegaan door een inleidend hoofdstuk dat de essentie van wat een boom is, de groeiplaats in de tuin en de keuzecriteria behandelt – uiteraard steeds met een 'knipoog' naar het oorspronkelijke boek. Dit boek vat sleutel informatie over een negentigtal bomen samen op een compacte, bevattelijke manier en illustreert ze rijkelijk. Negentig soorten, toch te weinig? Bij de meeste van die soorten zijn ook nog een aantal verwanten kort aangegeven. Ben je dus op zoek naar een bomenboek dat zich vooral richt op een beperkt(er) assortiment van bomen voor de tuin, dan ben je hier aan het juiste adres. Wil je meer een allesomvattend handboek, dan verwijst ik uiteraard graag naar *De juiste boom voor elke tuin*.

Het hier voorliggende boek is voortgekomen uit de vraag van de uitgever. Voor mij was het een manier om me verder te verdiepen in tuinbomen, om veel meer dan in het voorgaande boek een meer beperkte, maar ook moeilijker keuze te maken van de voor tuinen meest geschikte bomen, een bloemlezing van de beste soorten dus. Dat wil uiteraard niet zeggen dat elke soort of cultivar even makkelijk te krijgen zal zijn.

Martin Hermy

Figuur 1-1 Bomen hebben traditioneel een stam, maar kunnen ook meerstammig zijn. In het laatste geval wordt het verschil met struiken dan wel klein. (Foto's: Jef & Magda Cools)

1 Bomen

Wat

'Een boom ademt zonder longen, voedt zich zonder mond, verteert zonder maag, ziet zonder ogen, hoort zonder oren en, meest uitzonderlijk van allemaal, redeneert, communiceert en lost problemen op zonder hersenen' – Stefano Mancuso (2019, beroemd bioloog & hoogleraar)²⁷

Intuïtief kan iedereen zich wat voorstellen bij een boom: een houtige plant met één stengel of stam die een zekere minimumgrootte haalt (bijvoorbeeld 2 m) (Figuur 1-1). Maar er zijn ook meerstammige bomen en deze zijn tegenwoordig in de mode. Elke stam moet dan op borsthoogte minstens een bepaalde diameter bereiken, bijvoorbeeld 5 cm. Het verschil met struiken, die van nature meerdere houtige stengels hebben, is bijgevolg klein, zo niet onbestaand. Struik of boom, beide hebben een of meer houtige stammen en takken; dit is meteen het meest wezenlijke verschil met kruidachtige planten. Een kleine groep boomvormige planten is niet houtig, maar noemen we soms toch 'bomen', bijvoorbeeld bananenbomen. De houtige stam en takken van bomen en struiken leveren een permanente driedimensionale structuur die zomer en winter goed zichtbaar is en blijft leven. In ons klimaat sterft het merendeel van de kruidachtige planten in de winter bovengronds af.

Hoewel er twijfelgevallen zijn, is het dus gevoelsmatig duidelijk wat een boom is. Maar een volledig sluitende definitie is niet of zeer moeilijk te geven. Een praktisch verschil is dat je onder een volwassen één- of meerstammige boom nog van alles kunt doen – ze voegen een derde dimensie aan je tuin toe – waardoor bijvoorbeeld een zithoekje maken onder de boom tot de mogelijkheden behoort, wat weer niet kan onder een struik.

Lange tijd hebben we gedacht dat bomen en struiken slaafse levende wezens waren die gedoemd of veroordeeld zijn tot de plaats en ruimte die wij ze geven. En inderdaad, bomen die gaan lopen bestaan niet, eventueel breiden ze zich via uitlopers wel zijdelings uit. Denk bijvoorbeeld aan de Kansen- of Pindakaasboom (*Clerodendrum trichotomum*) of Papiermoerbeï (*Broussonetia papyrifera*). Maar steeds meer wordt duidelijk dat ondanks die vastzittende of sedentaire aard, planten en dus ook bomen geen passieve organismen zijn die de wereld gedwee ondergaan. Ze ageren door communicatie en door zich aan te passen aan de talrijke uitdagingen die het leven biedt. Ze onthouden gebeurtenissen uit het verleden. Ondanks de afwezigheid van hersenen, ogen of echte zintuigen zijn bomen wel degelijk intelligent.

Namen

'In namen ligt soms een voorteken' – Marcus Tullius Cicero (106 v.Chr.–43 v.Chr., Romeins staatsman en schrijver)

De soort is de basiseenheid van de taxonomie, de wetenschap die zich bezighoudt met de studie en beschrijving van de variatie in organismen met de bedoeling ze te classificeren. De soort of species staat dan voor een groep individuen die in principe alleen met soortgenoten kruisen, en niet met individuen van een andere soort.

De wetenschappelijke namen van plantensoorten bestaan altijd uit twee namen, een genus- of geslachtsnaam en een soortnaam. Die laatste is steeds gekoppeld aan een

genusnaam. Bij wijze van voorbeeld: *Cornus mas* is de naam van een soort die in het Nederlands Gele kornoelje wordt genoemd, de genusnaam is *Cornus* en *mas* verwijst naar de specifieke soort. Wetenschappelijke namen van soorten worden steeds cursief geschreven. De genusnaam wordt steeds met hoofdletter geschreven, de soortnaam met kleine letter. De meeste van die wetenschappelijke namen komen uit het Latijn, vandaar dat men vaak spreekt van Latijnse namen. Maar sommige zijn ontleend aan het Grieks. Boven het niveau van de soort heb je het genus en daarboven gewoonlijk de familie.

Onder het niveau van de soort heb je soms ook nog een of meerdere ondersoorten, ook subspecies genoemd: te herkennen aan de aanduiding 'ssp.' of 'subsp.' in de wetenschappelijke naam. Het gaat dan om een groep van individuen die systematisch afwijken ten opzichte van de soort. Dat kan bijvoorbeeld komen doordat ze geografisch (qua regio, land, continent) of ecologisch (qua groeiplaats) gescheiden zijn. Als populaties van een soort onderling geïsoleerd zijn van elkaar, iets wat door onze zeer versnipperde natuur veel voorkomt, kunnen ze op termijn evolueren naar een nieuwe ondersoort of zelfs een geheel nieuwe soort. Zo vermoedt men dat *Cornus officinalis*, de Gele Japanse kornoelje, en de Gele kornoelje miljoenen jaar terug ooit dezelfde soort waren. De onderlinge isolatie, Europa vs. Azië, leidde hier uiteindelijk tot twee verschillende, maar zeer verwante soorten.

Als een ondersoort en de soort bij elkaar gebracht worden, dan blijft kruising mogelijk.⁴¹ Naast ondersoorten bestaan er ook nog variëteiten aangeduid met 'var.' en die verschillen slechts lichtjes van elkaar, bijvoorbeeld in de kleur van de bloemen. Zo heeft *Aesculus pavia* rode bloemen en *Aesculus pavia*

Gele kornoelje (*Cornus mas*) in de oude flora van Otto Wilhelm Thomé (1885-1905). (*Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz in Wort und Bild für Schule und Haus* – www.biolib.de/thome)

Rode pavia (*Aesculus pavia*) bloeit, zoals de Nederlandse naam suggereert, opvallend rood, maar de variëteit *flavescens* heeft een meer gele kleur. (Foto's: (a) Meneerke Bloem, wikimedia; (b) Peganum, wikimedia)

var. *flavescens* zachtgele bloemen. 'Variëteiten' wordt in gewoon taalgebruik vaak als synoniem van 'cultivar' gebruikt.

Hybriden, bastaarden of kruisingen tussen soorten zijn ook mogelijk en worden met een 'x' aangeduid in de wetenschappelijke naam tussen de genus- en de soortnaam. Hoe groter de verschillen tussen de oorspronkelijke soorten zijn, hoe groter de kans dat een hybride onvruchtbaar is. Hybriden op genusniveau (zogenoemde intergenerische hybriden) komen veel minder voor, maar ze bestaan (zie x *Chitalpa*).

Cultivar of cultuurvariëteit is een kweekvorm ontstaan door selectie uit een soort of ondersoort. Hiervan blijven de kenmerken behouden door vegetatieve vermeerdering, een vorm van ongeslachtelijke voortplanting waarbij uit een deel van een plant (bijvoorbeeld een stek of stukje wortel) een volledig nieuwe geslachtsrijpe plant kan groeien. De oorsprong van een cultivar kan ook een kruising zijn. In de naamgeving van een cultivar wordt de wetenschappelijke naam steeds gevolgd door een specifieke naam voor de cultivar tussen aanhalingstekens met hoofdletter en in de landstaal, bijvoorbeeld *Cornus mas* 'Jolico' of *Parrotia persica* 'Vanessa'. Soms wordt alleen de genusnaam gevolgd door een cultivarnaam, bijvoorbeeld *Magnolia* 'Daphne'. Vaak schuilt hier een complexe oorsprong en lange naam achter en is het bijgevolg niet verwonderlijk dat alleen de genusnaam en de cultivarnaam gebruikt worden.

Voor bij inheemse bomen en in de bosbouw wordt ook nog over de herkomst van een plant gesproken. Herkomst verwijst naar een plaats waar het plantmateriaal van een soort vandaan komt. Vaak werden op die plaats zaden of vruchten verzameld die dan opgekweekt worden in een kwekerij. Herkomstinformatie is interessant omdat die kan wijzen op specifieke kwaliteiten die deze planten kunnen hebben, bijvoorbeeld een groeivorm, aanpassing aan een bepaald klimaat of, meer algemeen, specifieke milieucondities. En de laatste twee kwaliteiten zullen in een toekomst met klimaatverandering ongetwijfeld sterk aan belang winnen. Hopelijk gaat men daarom ook bij de aankoop van een boom steeds meer die herkomst vermelden! Hier is zeker werk aan de winkel voor de boomkwekerijsector en/of de overheid. Het houdt helaas ook in dat de ecologie van de later besproken soorten, denk bijvoorbeeld maar aan droogtetolerantie, naargelang de herkomst van de soort wat kan verschillen van de aldaar gegeven informatie over de soort.

Ongeveer alle Magnolia's hebben schitterende bloemen, zo ook deze gele *Magnolia* 'Daphne', een kruising tussen *M. acuminata* var. *subcordata* 'Miss Honeybee' en *M.* 'Gold Crown'. (Foto: ©Arboretum Wespelaar)

Wetenschappelijke namen zijn, ondanks recente veranderingen, nog steeds de beste manier om met elkaar te communiceren. Dat is niet zo met de plantennamen die in omloop zijn in verschillende talen. Naast eventuele Nederlandse namen bestaan er vaak ook nog talrijke volksnamen! Dat alles maakt dat de wetenschappelijke naam, hoe moeilijk ook voor een beginnende tuinliefhebber, nog altijd het meest eenduidig is.

In dit boek is geprobeerd om de namen te gebruiken die in de World Flora Online³⁶ als aanvaard opgegeven zijn. Voor boomsoorten die relatief recent een andere wetenschappelijke naam hebben gekregen, heb ik soms ook nog de oude wetenschappelijke naam als

synoniem vermeld, omdat deze laatste dikwijls het bekendst is.

Indien ze bestaan, heb ik ook Nederlandse namen toegevoegd (zie hoofdstuk 3 & 4), althans voor zover deze mij logisch leken. De Nederlandse soortnamen hebben we steeds met hoofdletter laten beginnen; indien een kleine letter is gebruikt, verwijst dit naar het genus.

'De Latijnse naam leren van een plant is een van de geheimen van goed tuinieren. Als je de echte naam van een plant kent, wordt hij een individu – los van al dat groen – en kan ik, wat mij betreft, inspelen op zijn individuele behoeften' – Ken Druse (2019)¹¹

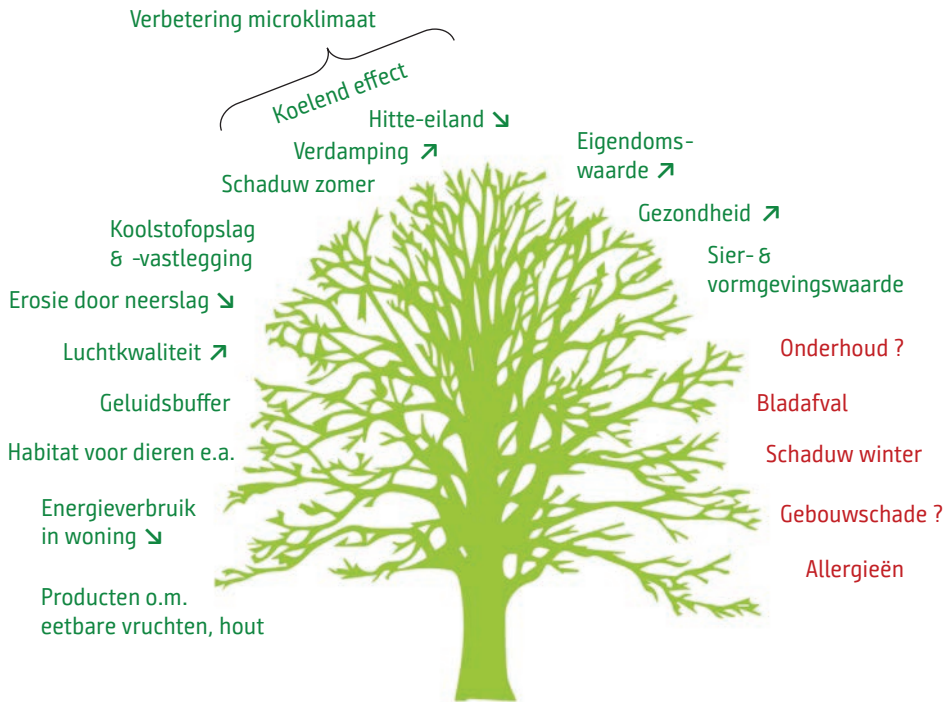
Waarom bomen planten?

‘Stel je voor dat bomen Wifi-signalen afgeven. We zouden zoveel bomen planten en we zouden waarschijnlijk ook de planeet redden. Jammer dat ze alleen de zuurstof produceren die we inademen’ – Tarun Sarathe

Voordelen voor ons

Het idee dat mens en maatschappij voordeel halen uit de natuur en het milieu, zowel direct als indirect, geldt al duizenden jaren. Tegenwoordig gebruikt men hiervoor de algemene term ‘ecosysteemdiensten’. Een praktische indeling van de diensten die bomen leveren, zie je in Figuur 1-2.

Het zijn deze diensten die klassiek de redenen aanleveren om bomen, of planten in het algemeen, aan te planten. Als je voor je tuin een boom kiest, dan spelen diverse criteria mee en wellicht zijn aantrekkelijke bloemen en bijvoorbeeld mooie herfstkleuren dan belangrijke kenmerken. De keuze voor Magnolia's met hun spectaculaire bloei of de wondermooie herfstkleuren van Japanse esdoorn (*Acer palmatum*) – en hun cultivars – spreekt boekdelen. Er alleen al naar kijken geeft ons een goed gevoel, brengt ons in een goede stemming. Kleuren hebben een psychologisch effect en beïnvloeden ook de perceptie die we krijgen van een object. Maar het kan natuurlijk ook zijn dat je een boom kiest die interessante producten oplevert, bijvoorbeeld

Figuur 1-2 Bomen vervullen een groot aantal diensten die de mens ten goede komen (groen). Helaas zijn er ook een aantal dat de mens minder of niet waardeert (boombezwaren dus) (rood). ↗: geeft een bevorderend effect weer; ↘: dalende invloed

De diversiteit aan cultivars van de Japanse esdoorn (*Acer palmatum*) is bijna eindeloos. Het sterke punt is steeds het blad, zowel in de zomer (l) als in de herfst (r) (*A. palmatum* 'Bloodgood'). (Foto's: (a) H. Zell, wikimedia.jpg; (b) ©Arboretum Wespelaar)

eetbare vruchten. De groeiende interesse in voedselbossen en voedselbomen bewijst dit.

Bomen vervullen dus een hele reeks diensten die helaas niet allemaal even positief worden gewaardeerd (Figuur 1-2). Maar de voordelen zijn over het algemeen veel groter dan de nadelen. Bomen zijn dus veelzijdige dienstleveranciers; ik durf ze wel 'dienststations' te noemen, omdat ze een waaier aan goederen en diensten aanbieden. De auteurs van *Mensen over Bomen*³⁷ vatten het als volgt samen: 'Bomen in de woonomgeving roepen emoties op: niet alleen emoties die bomen beschermen maar evenzogoed die ze bedreigen. Bomen zijn heel zichtbaar en staan dichtbij mensen. Soms vinden mensen het letterlijk te dichtbij.'

Voor een meer volledige behandeling van die diensten verwijs ik naar *De juiste boom voor elke tuin*.²⁰ De focus in dit boek ligt echter op wat tuiniers het meest aanspreekt. Maar omdat bomen echt een bron kunnen zijn van een aantal problemen, wil ik er toch kort op ingaan.

Bezwaren tegen bomen

'De boom die sommigen tot tranen toe ontroert, is in de ogen van anderen enkel een groene sta-in-de-weg' – William Blake (1757-1827, schrijver en schilder 1799)

Giftige bomen zijn niet interessant als je nieuwsgierige (klein)kinderen hebt, hoewel er waarschijnlijk geen enkele tuin is (die naam waardig) die geen giftige planten bevat; denk maar aan boterbloemen, narcissen, Blauwe regen (*Wisteria* spp.), Palmboompje (*Buxus sempervirens*), Goudenregen (*Laburnum anagyroides*), *Rhododendron*, sneeuwbes (*Symphoricarpos*), *Taxus* (*Taxus baccata*)...

Meestal is dat geen probleem. Maar vooral als de vruchten echt opvallen, kan dat wel problemen opleveren. De opvallende scharlakenrode bonnet-vruchtjes van een kardinaalsmuts (zoals *Euonymus europaeus*) bijvoorbeeld zien er best aantrekkelijk uit voor kinderen. Maar opgelet, die kardinaalsrode vruchten zijn zeer giftig. Ook de knalrode bessen en de bladeren van de hulst (*Ilex aquifolium*) zijn giftig. Het 'voordeel' is wel dat je ze niet snel zult plukken, want die harde, leerachtige bladeren kunnen flink prikken. Dus blijven kinderen er waarschijnlijk vanaf.

Rode vruchten trekken alle aandacht, maar tegelijkertijd zijn ze vaak giftig, zoals bij deze kardinaalsmuts (*Euonymus*) (a) en de Hulst (*Ilex aquifolium*) (b).
(Foto's: (a) Jef & Magda Cools; (b) Roberta, F., wikimedia)

Maar bomen kunnen ook om andere redenen een negatieve reputatie krijgen. De meeste klachten over bomen hebben te maken met verminderde lichtinval, het vallen van de bladeren, bloesems of vruchten, druipende bomen (honingdauw), wortelopdruk, gevaarlijke takken, zichtbelemmering, gebouwschade en allergische reacties.³⁷ Bij een goede keuze van de boom kan een deel van deze problemen opgelost of zeker beperkt worden. Veel van die zaken zijn voor een boomliefhebber geen reden om geen bomen te planten. Maar een boomliefhebber heeft ook burens.

Het vallen van bladeren, bloesems en eventuele vruchten hoort nu eenmaal bij bomen. Het geeft wat extra werk, maar echt problematisch is dit meestal niet. Het kan zijn dat een boom of bomen je zicht of dat van de burens belemmeren, maar in veel gevallen wordt het zicht geblokkeerd door heel andere dingen die er niet groen uitzien, namelijk andere gebouwen. Dat lijkt me een veel groter bezwaar. In een stedelijke omgeving kan het echter moeilijk anders. Gebouwschade kan bijvoorbeeld optreden, omdat bomen te dicht bij gebouwen geplant zijn. Maar voldoende afstand houden kan al veel problemen voorkomen.

Een ander echt boombezwaar heeft met allergische reacties van planten te maken. Allergieën kunnen een diverse oorsprong hebben. Ongeveer 40% van alle allergische mensen hebben last van pollen of stuifmeel, hooikoorts dus. Ontstekingen van de neus en astma zijn de meest voorkomende problemen. Symptomen zijn een verstopte of lopende neus, niezen en tranende, jeukende ogen. Meestal is dit niet levensbedreigend, maar wel erg lastig en vervelend. Ongeveer 20% van de Belgen en Nederlanders lijdt aan hooikoorts. Het zijn vooral planten die door de wind bestoven worden, die de directe oorzaak zijn. Dergelijk stuifmeel kan over vele kilometers verspreid worden. Boomsoorten die tot de orde van beuk (*Fagales*) horen, zijn de voornaamste oorzaak van winter- en lente-pollenallergieën. Voorbeelden zijn: